

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

13. marts 2019*

»Præjudiciel forelæggelse – område med frihed, sikkerhed og retfærdighed – indvandringspolitik – ret til familiesammenføring – direktiv 2003/86/EF – undtagelser fra direktivets anvendelsesområde – artikel 3, stk. 2, litra c) – undtagelse af personer med subsidiær beskyttelse – udvidelse af retten til familiesammenføring i national ret til at omfatte de nævnte personer – Domstolens kompetence – artikel 11, stk. 2 – manglende officiel dokumentation for familiemæssig tilknytning – forklaringer, der ikke anses for at være tilstrækkeligt plausible – forpligtelser for medlemsstaternes myndigheder til at foretage yderligere undersøgelser – grænser«

I sag C-635/17,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af rechtbank Den Haag zittingsplaats Haarlem (retten i første instans i Haag, tingstedet Haarlem, Nederlandene) ved afgørelse af 14. november 2017, indgået til Domstolen samme dag, i sagen

E.

mod

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, A. Arabadjiev (refererende dommer), og dommerne T. von Danwitz, M. Berger, C. Vajda og P.G. Xuereb,

generaladvokat: N. Wahl,

justitssekretær: fuldmægtig K. Malacek,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 17. oktober 2018,

efter at der er afgivet indlæg af:

- E. ved advocaten M.L. van Riel og C.J. Ullersma,
- den nederlandske regering ved K. Bulterman og C.S. Schillemans, som befuldmægtigede,
- Europa-Kommissionen ved G. Wils og C. Cattabriga, som befuldmægtigede,

* Processprog: nederlandsk.

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 29. november 2018,
afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 3, stk. 2, litra c), og artikel 11, stk. 2, i Rådets direktiv 2003/86/EF af 22. september 2003 om ret til familiesammenføring (EUT 2003, L 251, s. 12).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem E., der er en mindreårig eritreisk statsborger, bosiddende i Sudan, og Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (statssekretær for sikkerheds- og justitsspørgsmål, Nederlandene) (herefter »statssekretæren«) vedrørende sidstnævntes afslag på den ansøgning om familiesammenføring til fordel for E., der blev indgivet af A., som er eritreisk statsborger med subsidiær beskyttelse i Nederlandene, og som hævder at være E.'s tante og værge.

Retsregler

EU-ret

Direktiv 2003/86

- 3 Af ottende betragtning til direktiv 2003/86 fremgår følgende:
»Situationen for flygtninge kræver særlig opmærksomhed på grund af de årsager, som har tvunget dem til at flygte fra deres land, og som forhindrer dem i at have et familieliv i hjemlandet. Der bør derfor indføres gunstigere betingelser for udøvelsen af deres ret til familiesammenføring.«
- 4 Artikel 2 i direktiv 2003/86, der findes i direktivets kapitel I med overskriften »Almindelige bestemmelser«, bestemmer følgende:
»I dette direktiv forstås ved:
  - a) »tredjelandstatsborger«: enhver person, der ikke er unionsborger som omhandlet i traktatens artikel 17, stk. 1
  - b) »flygtning«: enhver tredjelandstatsborger eller statsløs person, der har opnået flygtningestatus som omhandlet i Genèvekonventionen om flygtnings retsstilling af 28. juli 1951, som ændret ved New Yorkprotokollen af 31. januar 1967
  - c) »referenceperson«: en tredjelandstatsborger, der har lovligt ophold i en medlemsstat, og som ansøger om eller hvis familiemedlemmer ansøger om familiesammenføring for at blive ført sammen med ham/hende
  - d) »familiesammenføring«: indrejse og ophold i en medlemsstat for familiemedlemmer til en tredjelandstatsborger, der har lovligt ophold i den pågældende medlemsstat, med henblik på at bevare familieenheden, hvad enten den familiemæssige tilknytning opstod før eller efter referencepersonens indrejse.

e) »opholdstilladelse«: enhver tilladelse udstedt af myndighederne i en medlemsstat til, at en tredjelandsstatsborger lovligt kan opholde sig i landet, [...]

[...]«

5 Nævnte direktivs artikel 3, der ligeledes findes i direktivets kapitel I, har følgende ordlyd:

»1. Dette direktiv finder anvendelse, hvis referencepersonen er i besiddelse af en opholdstilladelse med en gyldighedsperiode på mindst et år, der er udstedt af en medlemsstat, og som har velbegrundede forventninger om at opnå varig opholdstilladelse, hvis den pågældendes familiemedlemmer er tredjelandsstatsborgere, uanset deres retsstilling.

2. Dette direktiv finder ikke anvendelse, hvis referencepersonen:

[...]

c) har tilladelse til at opholde sig i en medlemsstat på grundlag af subsidiære former for beskyttelse i overensstemmelse med internationale forpligtelser, medlemsstaternes nationale lovgivning eller praksis, eller som ansøger om tilladelse til at opholde sig i landet på dette grundlag og afventer en afgørelse om sin stilling.

[...]

5. Dette direktiv berører ikke medlemsstaternes mulighed for at indføre eller bibeholde gunstigere vilkår.«

6 Artikel 4 i direktiv 2003/86, der findes i direktivets kapitel II med overskriften »Familiemedlemmer«, fastsætter følgende i stk. 1:

»Hvis betingelserne i kapitel IV og artikel 16 er opfyldt, tillader medlemsstaterne i henhold til dette direktiv indrejse og ophold for følgende familiemedlemmer:

[...]

c) mindreårige børn, herunder adoptivbørn, af referencepersonen, hvis referencepersonen har forældremyndigheden og har forsørgerpligt over for børnene. [...]

[...]

De mindreårige børn, der er omhandlet i denne artikel, skal være under den myndighedsalder, der gælder i den pågældende medlemsstat, og må ikke være gift.

[...]«

7 Af dette direktivs artikel 5, der findes i direktivets kapitel III med overskriften »Indgivelse og behandling af ansøgningen«, fremgår følgende:

»1. Medlemsstaterne afgør, om det er referencepersonen eller de berørte familiemedlemmer, der for at udøve retten til familiesammenføring skal indgive en ansøgning om tilladelse til indrejse og ophold til de kompetente myndigheder i den pågældende medlemsstat.

2. Ansøgningen skal vedlægges dokumentation for den familiemæssige tilknytning og for, at betingelserne i artikel 4 og 6 samt, hvis det er relevant, artikel 7 og 8 er opfyldt, samt bekræftede kopier af de pågældende familiemedlemmers rejsedokumenter.

Med henblik på at godtgøre, om der foreligger familiemæssig tilknytning, kan medlemsstaterne, hvis det skønnes hensigtsmæssigt, afholde samtaler med referencepersonen eller dennes familiemedlemmer samt gennemføre andre undersøgelser, som skønnes nødvendige.

[...]

4. Medlemsstatens kompetente myndigheder giver den person, der har indgivet ansøgningen, skriftlig meddelelse om den afgørelse, der er truffet, hurtigst muligt og under alle omstændigheder senest ni måneder efter ansøgningsdatoen.

Den tidsfrist, der er omhandlet i første afsnit, kan forlænges i særlige tilfælde, hvis behandlingen af en ansøgning er kompliceret.

Afslag på ansøgningen begrundes. Eventuelle konsekvenser af, at der ikke foreligger en afgørelse ved udløbet af den frist, der er omhandlet i første afsnit, skal afgøres efter den pågældende medlemsstats nationale lovgivning.

5. Ved behandlingen af ansøgningen tager medlemsstaterne tilbørligt hensyn til mindreårige børns tarv.«

8 Nævnte direktivs artikel 10, stk. 2, der findes i direktivets kapitel V med overskriften »Familiesammenføring af flygtninge«, bestemmer:

»Medlemsstaterne kan tillade familiesammenføring af andre familiemedlemmer, som ikke er omhandlet i artikel 4, hvis de forsørges af flygtningen.«

9 Artikel 11 i direktiv 2003/86, der findes i samme kapitel V, præciserer:

»1. Artikel 5 finder anvendelse på indgivelsen og behandlingen af ansøgningen, jf. dog stk. 2 i nærværende artikel.

2. Hvis en flygtning ikke kan fremlægge officiel dokumentation for den familiemæssige tilknytning, tager medlemsstaterne i overensstemmelse med national ret hensyn til anden dokumentation for, at en sådan tilknytning foreligger. Afslag på en ansøgning må ikke udelukkende baseres på manglende dokumentation.«

10 Dette direktivs kapitel VII, der omhandler »[s]anktioner og retsmidler«, indeholder direktivets artikel 16-18.

11 Nævnte direktivs artikel 16, stk. 2, bestemmer:

»Medlemsstaterne kan ligeledes give afslag på en ansøgning om tilladelse til indrejse og ophold med henblik på familiesammenføring eller inddrage eller afslå at forny familiemedlemmernes opholdstilladelse, hvis det konstateres:

a) at der er afgivet ukorrekte eller misvisende oplysninger, at der er anvendt falske eller forfalskede dokumenter, at der er begået svig, eller at der er anvendt andre ulovlige midler

[...]«

12 Samme direktivs artikel 17 bestemmer:

»Hvis der gives afslag på opholdstilladelse, eller opholdstilladelsen inddrages eller ikke fornyes, eller hvis der træffes afgørelse om udsendelse af referencepersonen eller dennes familiemedlemmer, tager medlemsstaterne behørigt hensyn til arten og holdbarheden af vedkommendes familiemæssige tilknytning og til, hvor længe vedkommende har opholdt sig i medlemsstaten, samt til, om der er familiemæssig, kulturel eller social tilknytning til hjemlandet.«

Retningslinjer for anvendelsen af direktiv 2003/86

13 Kommissionens meddelelse til Rådet og Europa-Parlamentet om retningslinjer for anvendelsen af direktiv 2003/86 af 3. april 2014 (COM(2014)210, herefter »retningslinjerne«) indeholder følgende passager:

»[...]

3. Indgivelse og behandling af ansøgningen

[...]

3.2. Ledsagende dokumentation

I henhold til artikel 5, stk. 2, skal en ansøgning om familiesammenføring vedlægges

a) dokumentation for den familiemæssige tilknytning

[...]

Medlemsstaterne har en vis skønsmargin, når de skal afgøre, om det er hensigtsmæssigt og nødvendigt at kontrollere dokumentationen for den familiemæssige tilknytning ved hjælp af samtaler og undersøgelser, bl.a. dna-test. Kravet om, at det skal være hensigtsmæssigt og nødvendigt, indebærer, at det ikke er tilladt at foretage sådanne undersøgelser, hvis der findes andre egnede og mindre restriktive måder at fastslå den familiemæssige tilknytning på. Enhver ansøgning, den vedlagte dokumentation og hvorvidt det er hensigtsmæssigt og nødvendigt med samtaler og andre undersøgelser, skal vurderes i den enkelte sag

[...]

6. Familiesammenføring for personer med international beskyttelse

6.1. Flygtninge

[...]

Kommissionen understreger, at bestemmelserne i kapitel V skal læses i lyset af principperne i artikel 5, stk. 5, og artikel 17. Ved behandlingen af flygtninges ansøgninger om familiesammenføring skal medlemsstaterne derfor foretage en afbalanceret og rimelig bedømmelse af alle de involverede interesser, og herved navnlig tillægge de berørte børns interesser vægt. [...] Ingen momenter må særskilt automatisk føre til en afgørelse. Hvert enkelt moment skal medtages i ligningen udelukkende som et af de relevante momenter [...]

[...]

6.1.2 Manglede officiel dokumentation

I artikel 11 fastsættes det, at artikel 5 finder anvendelse på indgivelsen og behandlingen af ansøgningen, jf. dog artikel 11, stk. 2, hvad angår undtagelsen med hensyn til officiel dokumentation. I overensstemmelse med artikel 5, stk. 2, kan medlemsstaterne således tage hensyn til anden dokumentation for at fastslå den familiemæssige tilknytning, og der kan gennemføres samtaler og foretages undersøgelser, hvis det er hensigtsmæssigt og nødvendigt.

Den særlige situation, som flygtninge befinder sig i, når de er blevet tvunget til at flygte fra deres land, indebærer imidlertid, at det ofte er umuligt eller farligt for flygtningene eller deres familiemedlemmer at fremlægge officiel dokumentation eller tage kontakt til de diplomatiske og konsulære myndigheder i deres oprindelsesland.

I artikel 11, stk. 2, fastsættes det udtrykkeligt, og medlemsstaterne [har] ingen skønsmålinger [...] i den henseende, at afslag på en ansøgning ikke udelukkende må baseres på manglende dokumentation, og at medlemsstaterne i sådanne tilfælde skal »tage hensyn til anden dokumentation« for, at den familiemæssige tilknytning foreligger. Da en sådan »anden dokumentation« skal vurderes i overensstemmelse med den nationale lovgivning, har medlemsstaterne en vis skønsmargin, men de skal vedtage klare regler for kravene til, hvilken dokumentation der skal fremlægges. Eksempler på »anden dokumentation« for at fastslå den familiemæssige tilknytning kan være skriftlige og/eller mundtlige erklæringer fra ansøgerne, samtaler med familiemedlemmer eller undersøgelser i oprindelseslandet. Sådanne erklæringer kan så f.eks. understøttes af dokumentation såsom dokumenter, audiovisuelt materiale, alle former for bilag eller beviser (f.eks. eksamensbeviser eller kvitteringer for pengeoverførsler) eller viden om særlige forhold.

Den individuelle vurdering, der er omhandlet i artikel 17, kræver, at medlemsstaterne tager hensyn til alle relevante momenter, når de undersøger den dokumentation, ansøgeren har fremlagt, bl.a. alder, køn, uddannelse, baggrund og social status samt særlige kulturelle aspekter. Kommissionen finder, at hvis der fortsat er alvorlig tvivl, efter at andre typer dokumentation er blevet undersøgt, eller hvis der er meget, der tyder på, at ansøgeren har bedrageriske hensigter, kan en dna-test anvendes som sidste udvej [...] I sådanne tilfælde finder Kommissionen, at medlemsstaterne skal overholde [De Forenede Nationers Flygtningehøjkommissariats (UNHCR's)] principper for dna-test [...]

[...]«

Nederlandsk ret

- 14 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at direktiv 2003/86 er blevet gennemført i nederlandsk ret ved Vreemdelingenwet 2000 (udlændingeloven af 2000), Vreemdelingencirculaire 2000 (udlændingecirkulæret af 2000) og Werkinstructie 2014/9 (arbejdsinstruks nr. 2014/9).
- 15 Den forelæggende ret, rechtbank Den Haag zittingsplaats Haarlem (retten i første instans i Haag, tingstedet Haarlem, Nederlandene), har præciseret, at Kongeriget Nederlandene har gennemført de gunstigere bestemmelser i dette direktivs kapitel V vedrørende familiesammenføring af flygtninge, herunder de fakultative bestemmelser, der findes heri. Kongeriget Nederlandene har særligt valgt at anvende nævnte direktiv på personer med subsidiær beskyttelse, selv om det ifølge samme direktivs artikel 3, stk. 2, litra c), ikke finder anvendelse herpå. Den nederlandske lovgiver har således gjort dette kapitel V direkte og ubetinget anvendeligt på deres situation.

- 16 Udlændingecirkulæret af 2000 og arbejdsinstruks nr. 2014/9 omhandler bl.a. vurderingen af dokumentationen for den familiemæssige tilknytning mellem referencepersonen og den tredjelandstatsborger, som ansøgningen om familiesammenføring er indgivet til fordel for. Det fremgår heraf, at statssekretæren imødekommer denne ansøgning, når det er godtgjort, at tredjelandstatsborgeren reelt er i familie med referencepersonen.
- 17 I denne henseende skal referencepersonen ifølge den forelæggende ret godtgøre, at vedkommende reelt var i familie med den omhandlede person, før referencepersonen ankom til Nederlandene, og at dette familiebånd ikke er brudt. Selv om referencepersonen principielt skal føre dette bevis ved hjælp af dokumenter, er det imidlertid også muligt for denne, uden sådanne dokumenter, at fremlægge yderligere oplysninger eller plausible, troværdige og sammenhængende forklaringer på det reelle familiemæssige tilhørsforhold til den omhandlede tredjelandstatsborger. For at vurdere, om et plejebarn reelt er i familie med referencepersonen, tages der bl.a. hensyn til grundene til, at plejebarnet blev optaget i familien.
- 18 Endelig er det, hvis det ved hjælp af officielle dokumenter eller en dna-analyse ikke er muligt at fastslå, at den familiemæssige tilknytning foreligger, muligt at afholde en samtale, hvor der stilles spørgsmål med henblik på identificering. Den forelæggende ret har anført, at dette bl.a. er tilfældet vedrørende plejebørn i forbindelse med familiesammenføring.

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 19 Siden den 11. marts 2015 har A. og hendes datter boet i Nederlandene med subsidiær beskyttelse som omhandlet i artikel 3, stk. 2, litra c), i direktiv 2003/86. Den 16. april 2015 indgav A. en ansøgning om familiesammenføring med E. til de nederlandske myndigheder.
- 20 Til støtte for denne ansøgning fremlagde hun en erklæring udfærdiget den 6. april 2015 af den eritreiske befrielsesfront (herefter »EBF-erklæringen«), hvoraf det angiveligt fremgik, at hun var E.'s tante og havde været dennes værge, siden hans biologiske forældre døde, da han var fem år. Hun anførte desuden, at E., siden deres flugt fra Eritrea i 2013, hvor han var ti år, havde boet hos hende i Sudan, indtil hun rejste til Nederlandene. E. opholder sig stadig i Sudan, hvor han bor hos en værtsfamilie.
- 21 Ved afgørelse af 12. maj 2016 afslog statssekretæren A.'s ansøgning om familiesammenføring.
- 22 Statssekretæren henviste først til den omstændighed, at der ikke var blevet fremlagt officiel dokumentation for, at den familiemæssige tilknytning mellem E. og A. faktisk foreligger, da det eneste dokument, der var blevet fremlagt med henblik herpå, nemlig EBF-erklæringen, var blevet udstedt uden den fornødne beføjelse. Statssekretæren konstaterede dernæst, at der ikke var blevet fremført nogen plausibel forklaring på, hvorfor det ikke var muligt at fremlægge officiel dokumentation, selv om Eritrea udsteder dokumentation af denne art, såsom dødsattester, værgemålsattester, identitetskort, skolekort eller studiekort. Statssekretæren tilføjede endelig, at ansøgningen om familiesammenføring, henset til disse omstændigheder, kunne afslås, uden at det var nødvendigt at afholde en samtale med E. eller med A. med henblik på at fastslå, om deres familiemæssige tilknytning faktisk foreligger.
- 23 Ved afgørelse af 27. oktober 2016 blev den indgivne klage over denne afgørelse afslået.
- 24 Den 18. maj 2017 blev der afholdt et retsmøde, eftersom der var blevet anlagt et annullationssøgsmål for den forelæggende ret til prøvelse af det i hovedsagen omhandlede afslag på ansøgningen om familiesammenføring. Sagen blev derefter omfordelt til et dommerkollegium, og den 13. september 2017 blev der afholdt et andet retsmøde.

- 25 Den forelæggende ret har præciseret, at statssekretæren i det sidstnævnte retsmøde frafaldt sine indsigelser vedrørende E.'s og A.'s identitet samt spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger en biologisk tilknytning mellem disse to personer. Statssekretæren undlod desuden at påberåbe sig den manglende officielle dokumentation hvad angår A.'s værgemål over E., eftersom et sådant værgemål i medfør af eritreisk ret tillægges automatisk. Ifølge den forelæggende ret følger det heraf, at de eneste forhold, der stadig bestrides i hovedsagen, er dem, der vedrører de manglende dødsattester for E.'s biologiske forældre, og spørgsmålet om, hvorvidt de forklaringer, som A. har afgivet i denne henseende, er plausible.
- 26 Den forelæggende ret er i tvivl om fortolkningen af artikel 11, stk. 2, i direktiv 2003/86 og ønsker navnlig oplyst, om den omhandlede medlemsstat er forpligtet til at »[tage] hensyn til anden dokumentation for, at [den familiemæssige] tilknytning foreligger«, i tilfælde af, at flygtningen ikke giver nogen plausibel forklaring på, hvorfor vedkommende ikke er i stand til at fremlægge officiel dokumentation.
- 27 Den forelæggende ret er dog, i lyset af dom af 18. oktober 2012, Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638, præmis 53-56), i tvivl om, hvorvidt Domstolen har kompetence til at besvare et sådant spørgsmål i hovedsagen, idet den bemærker, at selv om A.'s situation, eftersom hun kun har subsidiær beskyttelse, ikke er omfattet af anvendelsesområdet for dette direktivs bestemmelser, er disse sidstnævnte i medfør af nederlandsk ret blevet gjort direkte og ubetinget anvendelige i en sådan situation.
- 28 På denne baggrund har rechtbank Den Haag zittingsplaats Haarlem (retten i første instans i Den Haag, tingstedet i Haarlem) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Har Domstolen, henset til artikel 3, stk. 2, litra c), i [direktiv 2003/86] og dom af 18. oktober 2012, Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638), kompetence til at besvare præjudicielle spørgsmål fra en nederlandsk ret om fortolkningen af bestemmelser i [dette direktiv] i en retstvist, der vedrører opholdsret til et familiemedlem til en person, der har fået subsidiær beskyttelse, såfremt dette direktiv i nederlandsk ret er blevet erklæret direkte og ubetinget anvendeligt på personer, der har fået subsidiær beskyttelse?
- 2) Skal artikel 11, stk. 2, i direktiv [2003/86] fortolkes således, at bestemmelsen er til hinder for at afslå en ansøgning fra en flygtning om familiesammenføring udelukkende af den grund, at flygtningen ikke har vedlagt sin ansøgning nogen officiel dokumentation for den familiemæssige tilknytning,

eller

skal artikel 11, stk. 2, i direktiv [2003/86] fortolkes således, at denne bestemmelse alene er til hinder for at afslå en ansøgning fra en flygtning om familiesammenføring udelukkende af den grund, at flygtningen ikke har vedlagt sin ansøgning nogen officiel dokumentation for den familiemæssige tilknytning, såfremt flygtningen har givet en plausibel forklaring på den omstændighed, at han ikke har fremlagt denne dokumentation, og på hans udtalelse om, at han endnu ikke kan fremlægge denne dokumentation?«

Retsforhandlingerne for Domstolen

- 29 Den forelæggende ret har anmodet om, at nærværende præjudicielle forelæggelse undergives den præjudicielle hasteprocedure, der er fastsat i artikel 107 i Domstolens procesreglement.
- 30 Den 23. november 2017 besluttede Domstolens Første Afdeling, efter at have hørt generaladvokaten, ikke at efterkomme denne anmodning.

- 31 Ved afgørelse af 27. november 2017 har Domstolens præsident dog besluttet, at den foreliggende sag skal pådømmes forud for andre i henhold til artikel 53, stk. 3, i Domstolens procesreglement.

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 32 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om Domstolen i henhold til artikel 267 TEUF har kompetence til at fortolke artikel 11, stk. 2, i direktiv 2003/86 i en situation som den i hovedsagen omhandlede, hvor en ret skal tage stilling til en ansøgning om familiesammenføring fra en person med subsidiær beskyttelsesstatus, når den nævnte bestemmelse i medfør af national ret er blevet gjort direkte og ubetinget anvendelig i en sådan situation.
- 33 Artikel 3, stk. 2, litra c), i direktiv 2003/86 præciserer bl.a., at direktivet ikke finder anvendelse, hvis referencepersonen er en tredjelandstatsborger, der har tilladelse til at opholde sig i en medlemsstat på grundlag af subsidiære former for beskyttelse i overensstemmelse med internationale forpligtelser, medlemsstaternes nationale lovgivning eller praksis.
- 34 Det følger heraf, at direktiv 2003/86 skal fortolkes således, at det ikke finder anvendelse på tredjelandstatsborgere, som er familiemedlemmer til en person med subsidiær beskyttelsesstatus såsom A. (dom af 7.11.2018, K og B, C-380/17: EU:C:2018:877, præmis 33).
- 35 Det fremgår imidlertid af Domstolens faste praksis, at denne er kompetent til at træffe afgørelse om en anmodning om præjudiciel afgørelse vedrørende EU-retlige bestemmelser i tilfælde, hvor de EU-retlige bestemmelser er blevet gjort anvendelige af national ret på grund af den heri foretagne henvisning til disse bestemmelsers indhold, også selv om de faktiske omstændigheder i hovedsagen ikke er direkte omfattet af EU-rettens anvendelsesområde (dom af 7.11.2018, K og B, C-380/17: EU:C:2018:877, præmis 34 og den deri nævnte retspraksis).
- 36 I sådanne situationer har det afgjort interesse for Den Europæiske Union for at undgå senere fortolkningsuoverensstemmelser, at bestemmelser, der er hentet fra EU-retten, fortolkes ensartet (dom af 7.11.2018, K og B, C-380/17, EU:C:2018:877, præmis 35 og den deri nævnte retspraksis).
- 37 En fortolkning fra Domstolens side af EU-retlige bestemmelser i situationer, der ikke er omfattet af dennes anvendelsesområde, er berettiget, såfremt disse bestemmelser er gjort anvendelige på sådanne situationer af national ret på direkte og ubetinget vis med henblik på at sikre en ensartet behandling af disse situationer og af de situationer, der er omfattet af de nævnte bestemmelsers anvendelsesområde (dom af 7.11.2018, K og B, C-380/17, EU:C:2018:877, præmis 36 og den deri nævnte retspraksis).
- 38 I det foreliggende tilfælde har den forelæggende ret, som er den eneste retsinstans med kompetence til at fortolke national ret inden for rammerne af det ved artikel 267 TEUF fastsatte retslige samarbejde (jf. analogt dom af 7.11.2018, K og B, C-380/17, EU:C:2018:877, præmis 37 og den deri nævnte retspraksis), præciseret, at den nederlandske lovgiver har valgt at sikre personer med subsidiær beskyttelsesstatus en gunstigere behandling end den, der er fastsat i direktiv 2003/86, ved på dem at anvende de i direktivet fastsatte regler vedrørende flygtninge. Den nævnte ret har heraf udledt, at den i medfør af nederlandsk ret er forpligtet til at anvende direktivets artikel 11, stk. 2, i hovedsagen.
- 39 Under disse omstændigheder skal det fastslås, at den nævnte bestemmelse i medfør af nederlandsk ret er blevet gjort direkte og ubetinget anvendelig i situationer som den i hovedsagen omhandlede, og at det derfor afgjort er i Unionens interesse, at Domstolen tager stilling til den præjudicielle anmodning (dom af 7.11.2018, K og B, C-380/17, EU:C:2018:877, præmis 38).

- 40 Domstolen har således allerede fastslået, at når den i nærværende doms præmis 37 omhandlede betingelse er opfyldt, har Domstolen ligeledes kompetence i situationer, der udtrykkeligt er udelukket fra en EU-retsakts anvendelsesområde (dom af 7.11.2018, C og A, C-257/17, EU:C:2018:876, præmis 37 og den deri nævnte retspraksis).
- 41 I denne sammenhæng kan Domstolens kompetence ikke med rimelighed variere afhængigt af, om den relevante bestemmelses anvendelsesområde er blevet begrænset gennem en positiv definition eller gennem indførelsen af bestemte udelukkelsestilfælde, idet disse to lovgivningsteknikker kan anvendes uden forskel (dom af 7.11.2018, C og A, C-257/17, EU:C:2018:876, præmis 39).
- 42 Selv om den forelæggende ret har anført, at dens tvivl vedrørende Domstolens kompetence følger af dom af 18. oktober 2012, Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638), skal det desuden bemærkes, at den sag, der gav anledning til den nævnte dom, var karakteriseret ved særlige forhold, som ikke foreligger i hovedsagerne (jf. analogt dom af 7.11.2018, C og A, C-257/17, EU:C:2018:876, præmis 41-43).
- 43 Henset til det ovenstående skal det første spørgsmål besvares med, at Domstolen i henhold til artikel 267 TEUF har kompetence til at fortolke artikel 11, stk. 2, i direktiv 2003/86 i en situation som den i hovedsagen omhandlede, hvor en ret skal tage stilling til en ansøgning om familiesammenføring fra en person med subsidiær beskyttelsesstatus, når den nævnte bestemmelse i medfør af national ret er blevet gjort direkte og ubetinget anvendelig i en sådan situation.

Det andet spørgsmål

- 44 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 11, stk. 2, i direktiv 2003/86 skal fortolkes således, at denne bestemmelse under omstændigheder som de i hovedsagen omhandlede, hvor en ansøgning om familiesammenføring er blevet indgivet af en referenceperson med subsidiær beskyttelsesstatus til fordel for en mindreårig, som hun er tante og angiveligt værge for, og som bor som flygtning og uden familiemæssig tilknytning i et tredjeland, er til hinder for, at denne ansøgning afslås udelukkende med den begrundelse, at referencepersonen ikke har fremlagt nogen officiel dokumentation for den mindreåriges biologiske forældres død, og derfor for den faktiske familiemæssige tilknytning med den mindreårige, og at den forklaring, som referencepersonen har givet som begrundelse for, at hun ikke var i stand til at fremlægge en sådan dokumentation, ikke er blevet fundet plausibel af de kompetente myndigheder alene med henvisning til tilgængelige generelle oplysninger om situationen i oprindelseslandet, uden at tage hensyn til referencepersonens og den mindreåriges konkrete situation og de særlige vanskeligheder, som de ifølge deres egne udsagn har befundet sig i før og under flugten fra deres oprindelsesland.

Om formålet med direktiv 2003/86

- 45 I denne henseende bemærkes, at formålet med direktiv 2003/86 er at fremme familiesammenføring, og at dette direktiv desuden tilsigter at yde tredjelandsstatsborgere, navnlig de mindreårige, beskyttelse (jf. i denne retning dom af 6.12.2012, O m.fl., C-356/11 og C-357/11, EU:C:2012:776, præmis 69).
- 46 I denne forbindelse pålægger nævnte direktivs artikel 4, stk. 1, medlemsstaterne præcise positive forpligtelser, hvortil svarer klart definerede subjektive rettigheder. Bestemmelsen forpligter medlemsstaterne til, under de i samme direktiv fastsatte omstændigheder, at tillade familiesammenføring for visse af referencepersonens familiemedlemmer, uden at de kan udøve deres skøn (dom af 27.6.2006, Parlamentet mod Rådet, C-540/03, EU:C:2006:429, præmis 60, og af 6.12.2012, O m.fl., C-356/11 og C-357/11, EU:C:2012:776, præmis 70).

- 47 Til personkredsen af referencepersonens familiemedlemmer, som den omhandlede medlemsstat skal give tilladelse til indrejse og ophold, hører i henhold til artikel 4, stk. 1, litra c), i direktiv 2003/86 »mindreårige børn, herunder adoptivbørn, af referencepersonen, hvis referencepersonen har forældremyndigheden og har forsørgerpligt over for børnene«.
- 48 Medlemsstaterne kan desuden i henhold til artikel 10, stk. 2, i direktiv 2003/86 tillade familiesammenføring af andre familiemedlemmer, som ikke er omhandlet i dette direktivs artikel 4, hvis de forsørges af flygtningen.
- 49 I denne henseende har den forelæggende ret præciseret, at nederlandsk ret tillader familiesammenføring med plejebørn, som referencepersonen har faktisk familiemæssig tilknytning til, og at de nederlandske myndigheder er forpligtet til at imødekomme den ansøgte familiesammenføring, hvis det er godtgjort, at der eksisterer et faktisk familiebånd mellem referencepersonen og et plejebarn.
- 50 I det foreliggende tilfælde, hvor E. ifølge A.'s påstande er hendes plejebarn, fremgår det, at den i hovedsagen omhandlede ansøgning om familiesammenføring i det mindste kan være omfattet af den situation, der er omhandlet i artikel 10, stk. 2, i direktiv 2003/86, og at nederlandsk ret, hvis dette måtte vise sig at være tilfældet, ville forpligte de nederlandske myndigheder til at imødekomme den ansøgte familiesammenføring.
- 51 Af de samme grunde som dem, der er anført i nærværende doms præmis 38, skal det derfor fastslås, at dette direktivs artikel 11 i nederlandsk ret er blevet gjort anvendelig i en situation som den i hovedsagen omhandlede.

Om den prøvelse, som de kompetente nationale myndigheder skal foretage af en ansøgning om familiesammenføring

- 52 Hvad angår den prøvelse, som det påhviler de kompetente nationale myndigheder at foretage, følger det både af artikel 5, stk. 2, og af artikel 11, stk. 2, i direktiv 2003/86, at disse myndigheder har en skønsmargen bl.a. i forbindelse med prøvelsen af, om den familiemæssige tilknytning foreligger eller ej, en vurdering, der skal finde sted i henhold til den nationale lovgivning (jf. i denne retning dom af 27.6.2006, Parlamentet mod Rådet, C-540/03, EU:C:2006:429, præmis 59, og af 6.12.2012, O m.fl., C-356/11 og C-357/11, EU:C:2012:776, præmis 74).
- 53 Medlemsstaternes anerkendte skønsmargen må dog ikke anvendes på en måde, der ville være i strid med formålet med direktiv 2003/86 og til hinder for dets effektive virkning. Som det fremgår af anden betragtning til direktivet, anerkender direktivet de grundlæggende rettigheder og overholder de principper, der er fastsat i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«) (jf. i denne retning dom af 6.12.2012, O m.fl., C-356/11 og C-357/11, EU:C:2012:776, præmis 74 og 75).
- 54 Det påhviler dermed ikke blot medlemsstaterne at fortolke deres nationale ret på en måde, der er forenelig med EU-retten, men også at sikre, at de ikke lægger en fortolkning af den afledte ret til grund, som kommer i konflikt med grundlæggende rettigheder, der beskyttes ved Unionens retsorden (jf. i denne retning dom af 27.6.2006, Parlamentet mod Rådet, C-540/03, EU:C:2006:429, præmis 105, og af 23.12.2009, Detiček, C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, præmis 34, samt af 6.12.2012, O m.fl., C-356/11 og C-357/11, EU:C:2012:776, præmis 78).

- 55 Chartrets artikel 7, som anerkender respekt for privatliv og familieliv, skal imidlertid sammenholdes med forpligtelsen til at tage hensyn til barnets tarv, der er fastlagt i chartrets artikel 24, stk. 2, og til at respektere barnets behov for regelmæssigt at have personlig forbindelse med begge sine forældre, der fremgår af chartrets artikel 24, stk. 3 (dom af 27.6.2006, Parlamentet mod Rådet, C-540/03, EU:C:2006:429, præmis 58).
- 56 Det følger heraf, at bestemmelserne i direktiv 2003/86 skal fortolkes og anvendes i lyset af chartrets artikel 7 og artikel 24, stk. 2 og 3, som det i øvrigt fremgår af ordlyden af anden betragtning til direktiv 2003/86 og direktivets artikel 5, stk. 5, som pålægger medlemsstaterne at behandle de pågældende ansøgninger om familiesammenføring i de berørte børns interesse og ud fra et ønske om at begunstige familielivet (dom af 6.12.2012, O m.fl., C-356/11 og C-357/11, EU:C:2012:776, præmis 80).
- 57 I denne henseende påhviler det de kompetente nationale myndigheder at foretage en afbalanceret og rimelig bedømmelse af alle de involverede interesser og herved navnlig at tillægge de berørte børns interesser vægt (dom af 6.12.2012, O m.fl., C-356/11 og C-357/11, EU:C:2012:776, præmis 81).
- 58 Der skal i øvrigt tages hensyn til artikel 17 i direktiv 2003/86, der fastsætter et krav om individuel vurdering af ansøgninger om familiesammenføring (dom af 9.7.2015, K og A, C-153/14, EU:C:2015:453, præmis 60, og af 21.4.2016, Khachab, C-558/14, EU:C:2016:285, præmis 43), der skal tage behørigt hensyn til arten og holdbarheden af vedkommendes familiemæssige tilknytning og til, hvor længe vedkommende har opholdt sig i medlemsstaten, samt til, om der er familiemæssig, kulturel eller social tilknytning til hjemlandet (dom af 27.6.2006, Parlamentet mod Rådet, C-540/03, EU:C:2006:429, præmis 64).
- 59 Det påhviler derfor de kompetente nationale myndigheder, ved gennemførelsen af direktiv 2003/86 og behandlingen af ansøgninger om familiesammenføring, bl.a. at foretage en individuel vurdering, som tager hensyn til alle de relevante elementer i den foreliggende sag, og som, når det er relevant, lægger særlig vægt på de berørte børns interesser og på ønsket om at begunstige familielivet. Det er navnlig omstændigheder såsom de berørte børns alder, deres situation i oprindelseslandet og deres afhængighed af forældrene, der kan påvirke omfanget og intensiteten af den påkrævede vurdering (jf. i denne retning dom af 27.6.2006, Parlamentet mod Rådet, C-540/03, EU:C:2006:429, præmis 56). Under alle omstændigheder må ingen momenter særskilt automatisk føre til en afgørelse, således som det er præciseret i retningslinjernes punkt 6.1.

Om de forpligtelser, der påhviler referencepersonen og det familiemedlem, som ansøgningen om familiesammenføring omhandler

- 60 Hvad angår de forpligtelser, der påhviler referencepersonen og det familiemedlem, som ansøgningen om familiesammenføring omhandler, bemærkes, at en sådan ansøgning i henhold til artikel 5, stk. 2, første afsnit, i direktiv 2003/86 bl.a. skal vedlægges »dokumentation for den familiemæssige tilknytning«. Direktivets artikel 11, stk. 2, præciserer, at denne dokumentation skal være »officiel«, og at i mangel heraf »tager medlemsstaterne [...] hensyn til anden dokumentation for, at en sådan tilknytning foreligger«. Hvad angår nævnte direktivs artikel 5, stk. 2, andet afsnit, fastsætter denne bestemmelse, at »med henblik på at godtgøre, om der foreligger familiemæssig tilknytning, kan medlemsstaterne, hvis det skønnes hensigtsmæssigt, afholde samtaler med referencepersonen eller dennes familiemedlemmer samt gennemføre andre undersøgelser, som skønnes nødvendige«.
- 61 Som det fremgår af punkt 57 og 71 i generaladvokatens forslag til afgørelse, følger det imidlertid af disse bestemmelser, at referencepersonen og det familiemedlem, som ansøgningen om familiesammenføring omhandler, er forpligtede til at samarbejde med de kompetente myndigheder, særligt med henblik på at fastslå deres identitet, at deres familiemæssige tilknytning foreligger, samt at

fastlægge de forhold, som ansøgningen støttes på, hvilket indebærer, at de så vidt muligt skal fremlægge de ønskede dokumenter og i givet fald de redegørelser og oplysninger, som der anmodes om (jf. analogt dom af 14.9.2017, K., C-18/16, EU:C:2017:680, præmis 38).

62 Denne forpligtelse til samarbejde indebærer dermed, at referencepersonen og det familiemedlem, som ansøgningen om familiesammenføring omhandler, fremlægger alle de beviser, der er relevante for vurderingen af, om den påståede familiemæssige tilknytning faktisk foreligger, men også, at de besvarer de spørgsmål og anmodninger, som de i denne henseende modtager fra de kompetente nationale myndigheder, at de stiller sig til rådighed for disse myndigheder for samtaler eller andre forespørgsler, og at de, når de ikke er i stand til at fremlægge officiel dokumentation for den familiemæssige tilknytning, forklarer, hvorfor de ikke er i stand til at fremlægge denne dokumentation.

Om prøvelse af de fremlagte beviser og de afgivne erklæringer

63 Hvad angår de kompetente nationale myndigheders prøvelse af, om de beviser, erklæringer eller forklaringer, der således er fremlagt af referencepersonen eller det familiemedlem, som ansøgningen om familiesammenføring omhandler, er overbevisende eller plausible, tilsiger den påkrævede individuelle vurdering, at disse myndigheder tager hensyn til alle de relevante elementer, herunder referencepersonens eller det pågældende familiemedlems alder, køn, uddannelse, baggrund og sociale status samt særlige kulturelle aspekter, som det også er præciseret i retningslinjernes punkt 6.1.2.

64 Som generaladvokaten har anført i punkt 65, 66, 77, 79 og 81 i forslaget til afgørelse, følger det heraf, at disse elementer, disse erklæringer og disse fremlagte forklaringer for det første skal bedømmes objektivt i lyset af såvel de generelle som særlige relevante, objektive, pålidelige, præcise og ajourførte oplysninger om situationen i oprindelseslandet, herunder bl.a. status for gældende lovgivning og hvorledes den anvendes, de administrative tjenesters funktion og om der eventuelt er mangler, der berører visse dele af eller visse persongrupper i det pågældende land.

65 For det andet skal de nationale myndigheder desuden tage hensyn til personligheden hos referencepersonen eller det familiemedlem, som ansøgningen om familiesammenføring omhandler, den konkrete situation, som de befinder sig i, og de særlige vanskeligheder, som de står over for, således at de krav, der kan stilles til den overbevisende eller plausible karakter af de elementer, som fremlægges af referencepersonen eller familiemedlemmet, bl.a. med henblik på at bedømme den manglende mulighed for at fremlægge officiel dokumentation for den familiemæssige tilknytning, skal være forholdsmæssig og skal afhænge af arten og omfanget af de vanskeligheder, som de konkret er udsat for.

66 Det fremgår således af ottende betragtning til direktiv 2003/86, at situationen for flygtninge kræver særlig opmærksomhed på grund af de årsager, som har tvunget dem til at flygte fra deres land, og som forhindrer dem i at have et familieliv i hjemlandet. Som det desuden er præciseret i retningslinjernes punkt 6.1.2, indebærer den særlige situation for flygtninge, at det ofte er umuligt eller farligt for flygtningene eller deres familiemedlemmer at fremlægge officiel dokumentation eller tage kontakt til de diplomatiske og konsulære myndigheder i deres oprindelsesland.

67 Det følger desuden af ovenstående betragtninger, at disse nationale myndigheder, hvis referencepersonen groft har tilsidesat den pligt til at samarbejde, som påhviler vedkommende, eller hvis det ud fra de objektive elementer, som de kompetente nationale myndigheder er i besiddelse af, står klart, at ansøgningen om familiesammenføring er svigagtig, med rette kan afslå sidstnævnte.

68 Foreligger der derimod ikke sådanne omstændigheder, skal den manglende officielle dokumentation for den familiemæssige tilknytning og det forhold, at de afgivne forklaringer eventuelt ikke er plausible, anses for at være enkle elementer, der skal tages i betragtning i forbindelse med den individuelle

vurdering af alle de relevante elementer i den foreliggende sag, og de fratager ikke de kompetente nationale myndigheder den forpligtelse, der er fastsat i artikel 11, stk. 2, i direktiv 2003/86, til at tage hensyn til andre beviser.

- 69 Som det også er nævnt i retningslinjernes punkt 6.1.2, fastsættes det udtrykkeligt i artikel 11, stk. 2, og medlemsstaterne har ingen skønsmargen i den henseende, at afslag på en ansøgning ikke udelukkende må baseres på manglende dokumentation, og at medlemsstaterne i sådanne tilfælde skal »tage hensyn til anden dokumentation« for, at den familiemæssige tilknytning foreligger.

Om den behandling af ansøgningen i hovedsagen, som statssekretæren har foretaget, er i overensstemmelse med kravene i direktiv 2003/86

- 70 I den foreliggende sag var statssekretæren i sin afgørelse af 12. maj 2016 og af 27. oktober 2016 bl.a. af den opfattelse, at A. hverken havde fremlagt nogen officiel dokumentation for E.'s forældres død og for, at hun var værgemål for det mindreårige barn, eller givet en plausibel forklaring på sin manglende mulighed for at fremlægge en sådan dokumentation, selv om det ifølge statssekretæren var muligt at skaffe dokumentation af denne art i Eritrea.

- 71 Det er ikke desto mindre ubestridt, at statssekretæren i retsmødet den 13. september 2017 for den forelæggende ret undlod at gøre indsigelse mod den manglende officielle dokumentation hvad angår A.'s værgemål over E., efter at have konstateret, at et sådant værgemål i medfør af eritreisk ret tillægges automatisk.

- 72 Det følger heraf, at afslaget på den i hovedsagen omhandlede ansøgning om familiesammenføring alene hviler på de manglende dødsattester for E.'s biologiske forældre, og på det forhold, at de forklaringer, som A. har afgivet i denne henseende, ikke er plausible.

- 73 I retsmødet for Domstolen har den nederlandske regering gjort gældende, at det er nødvendigt at godtgøre E.'s biologiske forældres død for at udelukke, at der kunne være tale om barnebortførelse eller endog menneskehandel.

- 74 Med forbehold for den efterprøvelse, som det påhviler den forelæggende ret at foretage, skal det imidlertid for det første fastslås, at det af de sagsakter, som Domstolen råder over, ikke fremgår, at den pligt til at samarbejde, som påhviler A., er tilsidesat. Det er således ubestridt, at sidstnævnte har besvaret samtlige spørgsmål og forespørgsler, som statssekretæren har fremsendt til hende under den administrative procedure, og at hun særligt har anført grundene til, at hun og E. ud fra hendes synspunkt ikke er i stand til at fremlægge den officielle dokumentation for den familiemæssige tilknytning, som kræves af de nævnte myndigheder.

- 75 I sidstnævnte henseende og således som det fremgår af de sagsakter, som Domstolen råder over, har A. først gjort gældende, at udstedelsen af dødsattester i Eritrea ikke er omfattet af folkeregistret i Asmaras (Eritrea) kompetence, men af de lokale forvaltningers kompetence, hvor udstedelsesproceduren desuden afhænger meget af forvaltningerne. Dernæst har A. anført, at hun aldrig har været i besiddelse af sådanne attester, fordi hun kom fra en lille landsby, at hun kun forlod sit hus, hvis det var nødvendigt, og at det ikke var sædvanligt at være i besiddelse af dødsattester. Endelig ville det i dag være umuligt at opnå de nævnte attester, eftersom hun og E. havde forladt Eritrea på ulovlig vis, hvorfor en indhentelse af sådanne attester via en lokalkendt mellemmand ville udsætte dem for eventuelle »sanktioner på grund af livet i diaspora« og bringe deres familie, der opholder sig i Eritrea, i fare og udsætte dem for en risiko for at skulle betale en »diaspora-afgift«.

- 76 Det fremgår for det andet af samme sagsakter, at det, selv om statssekretæren med henblik på vurderingen af, om A.'s forklaringer er plausible, tog hensyn til de tilgængelige generelle oplysninger om situationen i Eritrea, hverken står klart, at der er taget hensyn til den måde, hvorpå den relevante

lovgivning anvendes, eller den omstændighed, at spørgsmålet om, hvordan dette lands folkeregister fungerer, eventuelt afhænger af forskellige lokale sammenhænge. Nævnte sagsakter gør det desuden ikke muligt at efterprøve om, og i givet fald i hvilket omfang, statssekretæren har taget hensyn til A.'s og E.'s personlighed og konkrete situation samt de særlige vanskeligheder, som de ifølge deres egne udsagn har befundet sig i før og under flugten fra deres oprindelsesland.

- 77 For det tredje indeholder de sagsakter, som Domstolen råder over, ingen oplysninger, der viser, at statssekretæren tog hensyn til E.'s alder, hans flygtningesituation i Sudan, det land, hvor han ifølge de af A. fremlagte oplysninger opholder sig hos en værtsfamilie uden nogen familiemæssig tilknytning, eller til dette barns tarv, således som det foreligger under sådanne omstændigheder. Såfremt A.'s påstande skulle vise sig at være sandfærdige, kunne en imødekommelse af den i hovedsagen omhandlede ansøgning om familiesammenføring være den eneste måde, hvorpå E.'s mulighed for at vokse op i et familiemiljø sikres. Som anført i nærværende doms præmis 59, kan sådanne omstændigheder påvirke omfanget og intensiteten af den krævede prøvelse.
- 78 Selv om de kompetente nationale myndigheder kan iværksætte tiltag med henblik på at opdage svigagtige ansøgninger om familiesammenføring, der forekommer i forbindelse med barnebortførelse, og endog menneskehandel, således som den nederlandske regering med rette har gjort gældende, fritager denne omstændighed ikke disse myndigheder for forpligtelsen til at tage hensyn til det barns tarv, som potentielt befinder sig under omstændigheder som beskrevet af A.
- 79 Det forhold, at de biologiske forældres dødsattest mangler, og det forhold, at de forklaringer, der er givet som begrundelse for denne mangel, ikke er tilstrækkeligt plausible, er ikke i sig selv tilstrækkelige til at fastslå, at den pågældende ansøgning om familiesammenføring nødvendigvis indgives i forbindelse med barnebortførelse eller menneskehandel. I denne henseende følger det af artikel 11, stk. 2, i direktiv 2003/86, hvorefter den omhandlede medlemsstat tager hensyn til anden dokumentation for, at den familiemæssige tilknytning foreligger, og ikke udelukkende må basere sig på manglende dokumentation, sammenholdt med chartrets artikel 7 og artikel 24, stk. 2 og 3, at de nationale myndigheder, afhængigt af den konkrete sags omstændigheder, kan være forpligtet til at foretage de nødvendige yderligere undersøgelser, såsom afholdelse af en samtale med referencepersonen, med henblik på at udelukke tilstedeværelsen af sådanne fænomener.
- 80 Det påhviler den forelæggende ret, som er den eneste med direkte kendskab til den tvist, der verserer for den, under hensyntagen til de forhold, der er beskrevet ovenfor, at efterprøve, om den behandling af den i hovedsagen omhandlede ansøgning, som statssekretæren har foretaget, er i overensstemmelse med kravene i direktiv 2003/86.
- 81 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det andet spørgsmål besvares med, at artikel 11, stk. 2, i direktiv 2003/86 skal fortolkes således, at denne bestemmelse under omstændigheder som de i hovedsagen omhandlede, hvor en ansøgning om familiesammenføring er blevet indgivet af en referenceperson med subsidiær beskyttelsesstatus til fordel for en mindreårig, som hun er tante og angiveligt værge for, og som bor som flygtning og uden familiemæssig tilknytning i et tredjeland, er til hinder for, at denne ansøgning afslås udelukkende med den begrundelse, at referencepersonen ikke har fremlagt nogen officiel dokumentation for den mindreåriges biologiske forældres død, og derfor for den faktiske familiemæssige tilknytning med den mindreårige, og at den forklaring, som referencepersonen har givet som begrundelse for, at hun ikke var i stand til at fremlægge en sådan dokumentation, ikke er blevet fundet plausibel af de kompetente myndigheder alene med henvisning til tilgængelige generelle oplysninger om situationen i oprindelseslandet, uden at tage hensyn til referencepersonens og den mindreåriges konkrete situation og de særlige vanskeligheder, som de ifølge deres egne udsagn har befundet sig i før og under flugten fra deres oprindelsesland.

Sagsomkostninger

82 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parter udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

- 1) **Den Europæiske Unions Domstol har i henhold til artikel 267 TEUF kompetence til at fortolke artikel 11, stk. 2, i Rådets direktiv 2003/86/EF af 22. september 2003 om ret til familiesammenføring i en situation som den i hovedsagen omhandlede, hvor den forelæggende ret skal tage stilling til en ansøgning om familiesammenføring fra en person med subsidiær beskyttelsesstatus, når den nævnte bestemmelse i medfør af national ret er blevet gjort direkte og ubetinget anvendelig i en sådan situation.**
- 2) **Artikel 11, stk. 2, i direktiv 2003/86 skal fortolkes således, at denne bestemmelse under omstændigheder som de i hovedsagen omhandlede, hvor en ansøgning om familiesammenføring er blevet indgivet af en referenceperson med subsidiær beskyttelsesstatus til fordel for en mindreårig, som hun er tante og angiveligt værge for, og som bor som flygtning og uden familiemæssig tilknytning i et tredjeland, er til hinder for, at denne ansøgning afslås udelukkende med den begrundelse, at referencepersonen ikke har fremlagt nogen officiel dokumentation for den mindreåriges biologiske forældres død, og derfor for den faktiske familiemæssige tilknytning med den mindreårige, og at den forklaring, som referencepersonen har givet som begrundelse for, at hun ikke var i stand til at fremlægge en sådan dokumentation, ikke er blevet fundet plausibel af de kompetente myndigheder alene med henvisning til generelt tilgængelige oplysninger om situationen i oprindelseslandet, uden at tage hensyn til referencepersonens og den mindreåriges konkrete situation og de særlige vanskeligheder, som de ifølge deres egne udsagn har befundet sig i før og under flugten fra deres oprindelsesland.**

Underskrifter